

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. szeptember 14.
(OR. en)

Intézményközi referenciaszám:
2023/0323(COD)

12976/23
ADD 3

COMPET 873
MI 742
IND 467
ECOFIN 873
FIN 922
CODEC 1594
IA 225

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. szeptember 13.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	SWD(2023) 313 final
Tárgy:	BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA amely a következő dokumentumot kíséri AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a SWD(2023) 313 final számú dokumentumot.

Melléklet: SWD(2023) 313 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Strasbourg, 2023.9.12.
SWD(2023) 313 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM
A HATÁSVIZSGÁLATI JELENTÉS VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓJA

amely a következő dokumentumot kíséri

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE
a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről

{COM(2023) 533 final} - {SEC(2023) 313 final} - {SWD(2023) 312 final} -
{SWD(2023) 314 final}

Vezetői összefoglaló
Hatásvizsgálat a késedelmes fizetésekről szóló irányelv (a 2011/7/EU irányelv) felülvizsgálatához
A. Mi a probléma lényege, és miért jelent problémát uniós szinten?
Az EU-ban évente mintegy 18 milliárd számlát váltanak. Ez másodpercenként több mint 500, és ennek közel 50 %-a késedelmesen kerül kifizetésre. A késedelmes fizetések befolyásolják a likviditást és a pénzforgalom kiszámíthatóságát, ezáltal növelve a működőtőke-szükségletet és veszélyeztetve a vállalat külső finanszírozáshoz való hozzáférését. Ez hatással van a növekedésre és a versenyképességre, csökken a termelékenység, és nő az elbocsátások és a csődök valószínűsége. A késedelmes fizetések hatásai a teljes ellátási láncban érződnek, mivel a fizetési késedelem gyakran továbbhárul a beszállítókra. A kiszámítható készpénzáramlásokra támaszkodó kis- és középvállalkozásokat (kkv-k) súlyosan érintik ezek a negatív hatások. A késedelmes fizetések emellett káros társadalmi hatásokkal is járnak. Egyes ágazatok – például az építőipar – jobban ki vannak téve a késedelmes fizetésnek, mint mások. A késedelmes fizetések kiváltó oka a kis beszállítók és nagy ügyfelek alkupozíciója között tapasztalható egyenlőtlenség, mivel a késedelmes fizetés az adós számára a nulla költségű finanszírozás vonzó formája. A problémát okozó tényezők közé tartoznak az elégtelen megelőző intézkedések, a nem megfelelő visszatartó erejű eszközök, valamint a nem megfelelő végrehajtási és jogorvoslati mechanizmusok.
Mit kellene elérni?
Általános célkitűzések: A) a vállalatok versenyképességének és növekedésének erősítése a hatóságok, a nagyvállalatok és a kkv-k fizetési fegyelmének javítása révén; B) a kkv-k védelme a késedelmes fizetés negatív hatásaival szemben olyan szabályok megállapítása révén, amelyek elősegítik a tisztességes és időben történő fizetést a kereskedelmi ügyletekben. Konkrét célkitűzések: 1. a késedelmes fizetés megelőzése; 2. az időben történő fizetések megkönnyítése; 3. a vállalatok helyzetének megerősítése és a fizetések terén megvalósuló tisztességebb gyakorlatok biztosítása a kereskedelmi ügyletek során.
Milyen többletértéket képvisel az uniós szintű fellépés (szubszidiaritás)?
Az EU már 30 éve küzd a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések ellen. Ez a kezdeményezés a hatályos uniós jogszabályokat (a 2011/7/EU irányelvet) vizsgálja felül, ezért csak uniós szinten valósítható meg. Egyes uniós tagállamok az irányelvben meghatározottaknál szigorúbb szabályokat fogadtak el. Például korlátozták a vállalkozások közötti ügyletek fizetési határidejét, ha a hitelező kkv, valamint végrehajtó szervezet hoztak létre. A kiegyensúlyozatlan uniós egységes piac elkerülése érdekében biztosítani kell, hogy a szabályokat azonos módon hajtsák végre.
B. Megoldások
Milyen alternatívák kínálóznak a célok elérésére? Van-e előnyben részesített alternatíva? Amennyiben nincs, miért nincs?
1. szakpolitikai alternatíva: a késedelmes fizetés megelőzése Az ezen alternatíva szerinti szakpolitikai intézkedések célja a késedelmes fizetés megelőzése tisztességes fizetési feltételek biztosítása révén. Az alternatíva maximális fizetési határidőket irányoz elő, a szerződéses követelményeknek való megfelelés megállapítására szolgáló ellenőrző eljárás tekintetében is. Az alternatíva olyan rendelkezéseket is tartalmaz, amelyek hitelkezeléssel és pénzügyi jártassággal kapcsolatos képzést biztosítanak a kkv-k számára. 2. szakpolitikai alternatíva: az időben történő fizetések megkönnyítése

Az ezen alternatíva szerinti szakpolitikai intézkedések célja a késedelmes fizetések kezelése a szabályok érvényesítésének megerősítése és a fizetési határidők betartásának biztosítása révén. A jelenlegi irányelv visszatartó erejű eszközei, nevezetesen a késedelmi kamatokra való jogosultság és az átalánydíj-alapú kártérítés hatékonyabbá válnak azáltal, hogy a késedelmi kamatok kötelezőek lesznek és emelkedik az átalánydíj-alapú kártérítés összege. A végrehajtás a késedelmes fizetések problémájának egyik fő hajtóereje. Ezért az értékelt alternatívák eltérnek az uniós tagállamok által kijelölt nemzeti végrehajtó szervre ruházott hatáskörök tekintetében. A közbeszerzési szerződések alvállalkozóinak védelme érdekében az alternatíva magában foglalja a közbeszerzéssel való szinergiákat is.

3. szakpolitikai alternatíva: a jogorvoslati mechanizmusok megerősítése, tisztességes fizetési feltételek biztosítása és a vállalatok helyzetének megerősítése

Az ezen alternatíva szerinti szakpolitikai intézkedések előmozdítják a méltányosságot és a hatékony jogorvoslati mechanizmusok rendelkezésre állását, amennyiben a fizetési feltételek nem teljesülnek. Az uniós tagállamoknak olyan közvetítői eszközöket kell létrehozniuk, amelyek könnyen hozzáférhetők a kkv-k számára, és nemzeti jogukon keresztül kezelik a tisztességtelen szerződéses feltételeket és gyakorlatokat.

Az előnyben részesített alternatíva. Mindegyik alternatívának vannak potenciális előnyei, de önmagukban történő végrehajtás esetén kockázatokat is rejtnek. A hatásvizsgálat arra a következtetésre jutott, hogy az előnyben részesített megoldás a három szakpolitikai alternatíva leghatékonyabb és legeredményesebb intézkedéseit tartalmazó csomagból áll. A hatásvizsgálat azt is megállapította, hogy a jogi aktus előnyben részesített formája a rendelet.

Előnyben részesített szakpolitikai csomag: 1a+2a+3b

- A fizetési határidők korlátozása 30 napban a vállalkozások közötti ügyletek esetében.
- Az ellenőrző vagy átvételi eljárás maximális időtartama 30 nap (nincs eltérés).
- Az uniós tagállamok megkönnyítik a hitelkezeléssel és a pénzügyi jártassággal – többek között a digitális fizetési eszközökkel – kapcsolatos képzés elérhetőségét a kkv-k számára.
- A késedelmi kamat automatikus („a jogosultság” fogalmának megszüntetése), a kamat elhatárolásának határideje pontosításra kerül.
- Átalánydíj-alapú kártérítés minden egyes, késedelmesen kifizetett ügyletért, a melynek összege 50 EUR-ra emelkedik az infláció figyelembevétele érdekében.
- Az uniós tagállamoknak ki kell jelölniük a jogszabályok érvényesítéséért, a vizsgálatok saját kezdeményezésre vagy panaszok alapján történő lefolytatásért, valamint a közigazgatási szankciók kiszabásáért és az elkövetők nevének közzétételéért felelős szerveket. Digitális eszközök használata a hatékonyabb végrehajtás érdekében.
- Az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések esetében az ajánlatkérő szervezetnek és a közszolgáltató ajánlatkérőknek ellenőrizniük kell, hogy a fővállalkozó részére teljesített kifizetésből megtörtént-e a közvetlen alvállalkozók kifizetése.
- Az uniós tagállamoknak létre kell hozniuk egy a kereskedelmi ügyletekkel kapcsolatos pénzügyi viták rendezésére szolgáló nemzeti közvetítési rendszert.
- Az uniós tagállamoknak nemzeti jogukban kell foglalkozniuk a tisztességtelen szerződéses feltételek és gyakorlatok kérdésével.

Mi az egyes érdekelt felek álláspontja? Ki melyik alternatívát támogatja?

A konzultációk eredményei: 939 válasz érkezett a kkv-panelre, 117 válasz a nyilvános konzultációra, 137 válasz a véleményezési felhívásra, továbbá számos találkozóra került sor az érdekelt felekkel. A kkv-panel közel 83 %-a és a nyilvános konzultáción részt vevő válaszadók 36,7 %-a támogatja a fizetési határidők korlátozását, a 30 napot részesítve előnyben. Mindössze néhány vállalkozói szövetség ellenzi a határidő korlátozását, és/vagy ágazati kivételeket kér. A kkv-válaszadók közel 81 %-a megerősítette, hogy soha nem kaptak kamatot vagy kártérítési díjat. A kkv-válaszadók 84 %-a tartotta hasznosnak vagy nagyon hasznosnak a végrehajtó szervek létrehozását. A nyilvános konzultáció válaszadóinak közel 60 %-a egyetértett azzal, hogy a hatóságoknak mechanizmusokat kell bevezetniük annak ellenőrzésére, hogy a fővállalkozók időben kifizetik alvállalkozóikat. A nemzeti közvetítői rendszer létrehozása kedvező fogadtatásban részesült mind a véleményezési felhívásban, mind a nyilvános konzultáció során. A kkv-panel átfogó áttekintést nyújtott a törvény kijátszására irányuló tisztességtelen gyakorlatokról.

C. Az előnyben részesített alternatíva hatásai

Melyek az alternatíva előnyei?

A hatás összességében előnyös lesz a vállalkozások számára. A fizetési idők becsült 35 %-os csökkentése felszabadítja a pénzforgalmat és javítja a kifizetések kiszámíthatóságát. A kisebb piaci szereplők kisebb valószínűséggel szembesülnek majd tisztességtelen fizetési határidőkkel, és késedelmes fizetés esetén hatékony jogorvoslati lehetőségekkel rendelkeznek. Az adósok késedelmes fizetéseinek behajtásához kapcsolódó költségek (a becslések szerint 340,2 millió emberóra, ami 8,74 milliárd EUR-nak felel meg) jelentősen csökkenni fognak. A közvetítés a bírósági ügyek elkerülése révén évente 27 millió EUR megtakarítást tenne lehetővé a vállalatok számára. Ez a kezdeményezés az üzleti kapcsolatok méltányosságát is növeli.

A hatóságok számára előnyösek a közvetítési rendszerek, mind közvetlenül, ha egy beszállítóval kívánnak rendezni egy jogvitát, mind közvetve, az igazságszolgáltatási rendszer terheinek csökkentése révén. Összességében ez a késedelmes fizetések csökkenéséhez vezet, ami kevesebb csődöt és kapcsolódó költséget jelent az államháztartás számára.

Ez a kezdeményezés nem érinti közvetlenül a fogyasztókat.

Milyen költségekkel jár az előnyben részesített alternatíva (vállalkozások és hatóságok)?

A valamennyi vállalkozást érintő költségek többsége egyszeri költség. Ezek közé tartozik a szabványos számlák frissítése, hogy azok tükrözzék az új fizetési határidőket és a kiigazított kártérítési díjakat; ennek becsült költsége 243 millió EUR. Az ismétlődő költségeket főként azok az adósok viselik, akik jelenleg késedelmesen fizetnek: automatikus kamatfizetés és (megemelt) kártérítés, esetleges közigazgatási bírságok, valamint a problémamentes hitellehetőség elvesztése, ha arra kényszerülnek, hogy időben fizessenek. Ezeket a költségeket az adós teljes mértékben elkerülheti, amennyiben időben fizet.

Az államháztartáshoz kapcsolódó költségek korlátozottak és arányosnak tűnnek. A hatóságoknak némi költséggel járna a végrehajtó és közvetítő szervek kijelölése és működtetése. Ezeket a költségeket az EU-27 esetében évente 70–105 millió EUR-ra becsülik (60–65 millió EUR a végrehajtó szervek és 10–40 millió EUR a közvetítői szolgáltatások esetében).

Milyen hatást gyakorol a fellépés a kkv-kra és a versenyképességre?

A kkv-kra gyakorolt hatások:

A kkv-szűrő ezt a kezdeményezést „nagyon relevánsnak” minősíti. Az előnyben részesített alternatívát a kkv-k támogatták a kkv-panelben és a nyilvános konzultációban. Míg a

kezdeményezés várhatóan valamennyi kkv számára előnyös lesz, a mikro-kkv-k, amelyek jobban ki vannak téve a problémának, többet fognak profitálni belőle. A **hitelező** oldaláról a késedelmes fizetések megakadályozzák a vállalatok növekedését, és arra kényszerítik őket, hogy az összes adminisztratív munka átlagosan 5–10 %-át az adósok késedelmes fizetéseinek behajtására pazarolják. Ezt az időt a kkv-k produktívabban is felhasználhatnák, például képzésre vagy új üzleti lehetőségek keresésére.

Az **adós** oldaláról minél nagyobb a vállalat, annál valószínűbb, hogy késedelmesen fizet. Átlagosan a kkv-k mintegy 41 %-a fog várhatóan profitálni a fizetési határidők 30 napban történő korlátozásából. Szélesebb körű hatások várhatók a mikrovállalkozások esetében (50 %), míg az ellenőrző eljárás 30 napra korlátozása akár a kkv-k 66 %-a számára is előnyös lehet. A kamatfizetés és kártérítési díjak fizetésének kötelezővé tétele javítani fogja a jelenlegi helyzetet, mivel jelenleg a kkv-k 81 %-a és a mikrovállalkozások 93 %-a soha nem részesül ilyen kártérítésben. A szigorúbb végrehajtási szabályok javítani fogják a fizetési teljesítményt. A közbeszerzési szerződések alvállalkozóit támogató intézkedések kedvező hatást fognak gyakorolni a kkv-kra (a nagy építési projektek értékének átlagosan 80 %-át kkv-knak adják alvállalkozásba). A nemzeti közvetítői rendszerek pénzügyi előnyöket fognak eredményezni azon vállalkozások számára, amelyek jelenleg bírósági peres eljárásokra támaszkodnak, és gyorsabb vitarendezést fognak eredményezni azon vállalkozások számára, amelyek jelenleg nem fordulnak bírósághoz a kifizetetlen adósság behajtása érdekében.

A versenyképességre gyakorolt hatások: Az előnyben részesített alternatíva várhatóan pozitív hatással lesz az árakra/költségekre és az innovációs versenyképességre. A gazdaság megnövekedett összesített pénzforgalma révén a vállalkozások több likviditással rendelkeznek az innovációba való beruházáshoz vagy hogy a költségek csökkenéséből eredő hasznot továbbadhassák a fogyasztóknak. A gazdaságban a likviditás újraelosztása méltányosabb, mivel minden vállalkozás fizet a szükséges és felhasznált likviditásért. Az üzleti tevékenység feltételei kiszámíthatóbbak lennének, ami kedvezőbb üzleti környezetet eredményezne.

Ami a nemzetközi versenyképességet illeti, az import- vagy exportügyleteket végző vállalkozásoknak a fizetési határidőket (azaz a tartozásaik és követeléseik közötti időtartamokat) tekintve eltérő gyakorlatokkal kell szembesülniük. Az ilyen eltérő gyakorlatokhoz kapcsolódó feltételezett kockázatokat a kereskedelemfinanszírozási szolgáltatók piaci feltételek mellett kezelik (például előlegfizetés, akkreditív). Emellett annak kockázatát, hogy a nem uniós vállalkozások aláínálnak az uniós vállalkozásoknak azáltal, hogy hosszú fizetési határidőket kínálnak egy nem uniós piacon, tovább korlátozza az a tény, hogy számos uniós partnerország, például Kanada, az Egyesült Államok, Törökország és az Egyesült Királyság már rendelkezik a késedelmes fizetésekre vonatkozó szabályokkal.

Lesznek-e egyéb jelentős hatások?

Valamennyi szakpolitikai alternatíva hatással lesz a foglalkoztatásra, az üzleti kultúra méltányosságára és a vállalkozók jóllétére. Egyik szakpolitikai alternatíva sem jár közvetlen környezeti hatással. A szakpolitikai alternatívák egyike sem okoz jelentős kárt a környezetben.

Arányosság?

Valamennyi szakpolitikai alternatíva megfelel az arányosság és a szubszidiaritás elvének. Csak olyan költségeket rónak a vállalkozásokra, amelyek szükségesek a célkitűzések eléréséhez, és mozgásteret hagynak a tagállamok számára (például a végrehajtó szervek kijelölése, a hitelkezelési képzés és jogorvoslati intézkedések végrehajtása, a tisztességtelen fizetési gyakorlatok meghatározása terén). A hatásvizsgálat az elvetett alternatívákat is meghatározza.

D. További lépések

A Bizottság a javasolt rendeletet nyomon fogja követni, és hatálybalépése után négy évvel értékelni fogja a kezdeményezés hatásait. A késedelmes fizetések európai megfigyelőközpontja és a tagállamok által saját kezdeményezésükre vagy harmadik felek által készített jelentések szintén támogatni fogják e kezdeményezés nyomonkövetési folyamatát.